

Општи податоци за здружението / фондацијата

Име на здружението/фондацијата: Здружение „Ромски деловен информативен центар во Македонија“

ЕМБС: 5364779

Седиште и адреса: ул. 376, бр. 108, 1000 Скопје

Застапник: Зоран Димов, претседател

Веб-страница: <https://romaglobalnetwork.com/>

Електронска пошта: rbic@t-home.mk

Телефонски број за контакт: +389 70 273 021

Лице за контакт: Зоран Димов

Предлог-иницијатива за годишна Програма за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2027 година

Наслов на иницијативата:

НАЦИОНАЛЕН МЕХАНИЗАМ ЗА РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ – ПОДГОТОВКА, КООРДИНАЦИЈА И МОБИЛИЗАЦИЈА НА СРЕДСТВА ЗА ПРОЕКТИ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС

Стратешки приоритет:

Иницијативата е поврзана со стратешките приоритети на Владата 2024–2028, особено со:

- одржлив економски и општествен развој;
- рамномерен локален и регионален развој;
- јакнење на институционалните капацитети;
- добро управување, транспарентност и отчетност;
- социјална кохезија и инклузивен развој;
- подобро користење на европските, меѓународните и другите развојни финансиски инструменти.

НППА:

Кластер 1 – Фундаментални вредности, со фокус на добро управување, институционални капацитети, транспарентност и отчетност, учество на граѓанското општество и јакнење на капацитетите за подготовка и користење на европски и други развојни финансиски инструменти.

Образложение:

Република Северна Македонија располага со различни национални, европски, меѓународни и донаторски можности за финансирање на развојни проекти. Министерството за европски прашања веќе има систем на европски фондови, програми, јавни повици и регистрација на проекти.

Сепак, дел од институциите, општините и граѓанските организации, особено оние со ограничени административни и стручни капацитети, имаат потешкотии во идентификувањето на можностите, подготовката на квалитетни проектни предлози, обезбедувањето партнерства и насочувањето на проектите кон соодветниот извор на финансирање.

Затоа се предлага воспоставување координиран национален механизам кој нема да ги заменува постојните фондови, програми и инструменти, туку ќе овозможи нивно подобро и поефикасно користење.

Целта не е Владата однапред да создаде нов фонд или нова институција, туку преку подготовка и ограничено пилотирање да се утврди кој модел е најсоодветен за Република Северна Македонија.

Механизмот треба да обезбеди:

- подобра подготовка на развојни проекти;
- единствен и поедноставен пристап за поднесување проектни идеи;
- насочување на проектите кон најсоодветниот извор на финансирање;
- подобра координација меѓу Владата, министерствата и локалната самоуправа;
- подобар пристап до европски, меѓународни и донаторски средства;
- независна стручна поддршка и оценување;
- транспарентност и спречување конфликт на интереси;
- поддршка на локални, регионални и национални проекти од јавен интерес.

Кој може да аплицира?

Во зависност од конкретниот инструмент и неговите правила, како потенцијални корисници се предвидуваат:

- единици на локалната самоуправа;
- здруженија на единици на локалната самоуправа и други локални партнерства;
- јавни институции и јавни установи;
- граѓански организации;
- партнерства меѓу општини, јавни институции и граѓански организации;
- други субјекти, доколку тоа е дозволено со конкретниот извор на финансирање.

Механизмот нема да гарантира финансирање на секој поднесен проект. Проектната идеја ќе биде разгледана и, доколку ги исполнува условите, ќе биде насочена кон најсоодветниот расположлив извор на финансирање.

Како ќе се аплицира?

Се предлага воспоставување едноставна дигитална влезна точка за проектни идеи. Апликантот поднесува основна проектна идеја со информации за:

- проблемот и потребата;
- целите;
- очекуваните резултати;
- проценетата вредност;
- потенцијалните партнери;
- можниот извор на финансирање.

Потоа се врши основна административна и стручна проверка и проектот се насочува кон најсоодветната програма, фонд или друг финансиски инструмент. На овој начин механизмот ќе функционира како „една влезна точка – повеќе можни извори на финансирање“, а не како нов фонд кој автоматски распределува средства.

Предложени институции, партнерства и институционална поставеност

За подготовка и пилотирање се предлагаат Министерството за европски прашања, како главен стручен и програмски носител, во координација со Генералниот секретаријат на Владата како хоризонтална владина координативна точка. Во процесот се предлага да бидат вклучени и Министерството за финансии, Советот за соработка меѓу Владата и граѓанското општество, ЗЕЛС и единиците на локалната самоуправа, граѓанските организации, јавните институции и независни експерти, согласно нивните надлежности и улоги.

Предложениот механизам се заснова на координација и користење на постојните институционални капацитети, без однапред да се определува создавање нова институција или посебна административна структура. Конечната институционална поставеност ќе се утврди во подготвителната фаза, врз основа на правната, институционалната и финансиската анализа.

Министерство за европски прашања – водечка стручна и програмска улога, особено во делот на: европските фондови и програми; усогласувањето со приоритетите на ЕУ; идентификувањето можни извори на финансирање; поддршката во подготовката на проектите; мобилизацијата на европски и други надворешни средства.

Генерален секретаријат на Владата – хоризонтална институционална координација и поврзаност со Владата, преку: меѓуинституционална координација; координација на активностите меѓу релевантните институции; следење на реализацијата на владините заклучоци; обезбедување институционална поврзаност на механизмот со релевантните владини процеси. Оваа улога би се реализирала во рамките на постојните надлежности и капацитети на Генералниот секретаријат.

Министерство за финансии – вклученост во: финансиската анализа; проценката на финансиските и буџетските импликации; утврдувањето на можните модели и извори на финансирање; усогласувањето со важечките буџетски и финансиски процедури.

Совет за соработка меѓу Владата и граѓанското општество – советодавна и консултативна улога, во однос на: вклучувањето на граѓанското општество; идентификувањето на развојните потреби; транспарентноста и учеството; давањето мислења и препораки; следењето на можностите за учество на граѓанските организации. Улогата на Советот ќе се реализира во рамките на неговите постојни надлежности.

ЗЕЛС и единиците на локалната самоуправа – вклученост во: идентификувањето на локалните и регионалните развојни приоритети; консултациите при развојот на механизмот; предлагањето проектни идеи; развивањето меѓуопштински и регионални партнерства.

Независни експерти – во зависност од потребите, може да се ангажираат за правни, финансиски, програмски и други стручни прашања, вклучително и за независна евалуација на пилот-фазата.

Принцип на постепено воспоставување

Иницијативата предлага постепен и проверлив пристап кон развојот на механизмот. Во првата фаза се предлага да се спроведат:

1. правна анализа;
2. институционална анализа;
3. финансиска анализа;
4. мапирање на постојните фондови, програми и финансиски инструменти;
5. дефинирање на најсоодветниот модел;
6. ограничено пилотирање;
7. независна евалуација.

На овој начин, пред евентуално воспоставување на долгорочен модел, ќе се овозможи да се утврдат неговата оправданост, функционалност, институционална поставеност и финансиска одржливост. Доколку резултатите од пилот-фазата покажат потреба и оправданост за понатамошен развој, надлежните институции ќе можат да подготват соодветен предлог за понатамошно институционално и финансиско уредување, согласно законските процедури.

Надлежен орган на државната управа:

Министерство за европски прашања, во координација со Генералниот секретаријат на Владата, Министерството за финансии и другите релевантни институции, согласно нивните законски надлежности.

Очекувани влијанија:

Економски

Подобро подготовка и реализација на развојни проекти и зголемена способност за мобилизирање национални, европски, меѓународни и донаторски средства.

Социјални

Подобар и порамномерен пристап до развојните можности за општините, јавните институции и граѓанските организации, со придонес кон социјалната кохезија и инклузивниот развој.

Животна средина и одржлив развој

Иницијативата ќе придонесе кон одржлив развој и зелена транзиција преку воспоставување критериуми за животна средина, енергетска ефикасност, климатска отпорност и рационално користење на ресурсите при изборот и подготовката на развојните проекти. Ќе се поттикнуваат проекти кои придонесуваат за:

- енергетска ефикасност;
- обновливи извори на енергија;
- климатска отпорност;
- подобрување на локалната инфраструктура;
- управување со отпад;
- заштита на природните ресурси;
- намалување на негативните влијанија врз животната средина.

Кај релевантните проекти ќе се применуваат соодветни еколошки и одржливи критериуми согласно важечкото законодавство и релевантните европски стандарди.

Административни

Подобро меѓуинституционална координација, поедноставен пристап до информации и можности за финансирање, дигитализација на почетната проектна апликација и подобро користење на постојните институционални капацитети.

Финансиски импликации:

Иницијативата е конципирана така што подготвителната фаза се реализира со користење на постојните институционални капацитети, без автоматско создавање нова финансиска обврска.

Евентуалната пилот-фаза ќе се планира во рамките на расположливите средства и постојните инструменти, согласно законските и буџетските процедури.

Во зависност од конкретниот модел и проектите што ќе бидат опфатени, како можни извори на финансирање може да се разгледуваат:

- постојни буџетски програми и инструменти;
- европски фондови и програми;
- меѓународни финансиски инструменти;
- донаторски средства;
- други дозволени извори согласно закон.

Евентуалното обезбедување дополнителни буџетски средства во наредните фази би било предмет на посебна проценка и одлука, врз основа на резултатите од пилотирањето, утврдените потреби и расположливите финансиски можности. Со ваквиот пристап се обезбедува механизмот да се развива постепено, врз основа на реални потреби и резултати, без однапред да се определува трајно институционално или финансиско решение.

Прилози:

1. „Национален механизам за развојни проекти – Концепт и предлог-модел 2026–2030“

Автор: Зоран Димов / Здружение „Ромски деловен информативен центар во Македонија“

2. „Акциска програма 2026–2030 за подготовка, пилотирање и развој на Националниот механизам за развојни проекти“

Автор: Зоран Димов / Здружение „Ромски деловен информативен центар во Македонија“

Потпис на застапникот

Зоран Димов

Претседател на Здружение „Ромски деловен информативен центар во Македонија“

М.П.

2026 година

